ΠΑΣΟΚ: ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ ΜΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μια ραγδαία αλλαγή αντιλήψεων:

- Η λαϊκίστικη αντίληψη πως το πολιτικό κόστος κυβερνά τη χώρα και πως ο ελληνικός λαός είναι ένα σύνολο από κλειστές συντεχνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα και πελατειακή νοοτροπία δίνει τη θέση της στην σύγχρονη αντίληψη πως το κοινό συμφέρον ολόκληρης της κοινωνίας είναι ο **ολόπλευρος εκσυγχρονισμός** του κράτους, των θεσμών, της οικονομίας και των υποδομών. Εκσυγχρονισμός, που οδηγεί σε μια Ισχυρή Κοινωνία και συγχρόνως σε μια πιο Ισχυρή Ελλάδα, με μεγαλύτερη ευημερία, σοβαρότητα και κύρος στην Ευρώπη και την ευρύτερη περιοχή.
- Η αδιαφορία για την **πορεία της οικονομίας** αντικαθίσταται από την υπεύθυνη αντίληψη πως η δημοσιονομική πειθαρχία, η σταθερότητα, η ανάπτυξη και ο χαμηλός πληθωρισμός είναι ζωτικές προϋποθέσεις για την αναδιανομή εισοδήματος, την κοινωνική δικαιοσύνη και την οικοδόμηση ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους.
- Η αυθαίρετη αντίληψη πως τα **εθνικά θέματα** βρίσκονται μονίμως στο επίκεντρο μιας διεθνούς συνομωσίας και γι' αυτό θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με πλειοδοσία εθνικισμού, περιχαράκωση και απομόνωση από τον υπόλοιπο κόσμο εξασθενεί σταθερά. Δίνει τη θέση της σε μια **νέα εθνική αυτοπεποίθηση** και στην σταθερή εκτίμηση πως το εθνικό συμφέρον κατοχυρώνεται με την ενίσχυση της σοβαρότητας και του κύρους της Ελλάδας στην Ένωση, με την εδραίωση της θέσης μας στα διεθνή κέντρα αποφάσεων, με διπλωματική υπεροχή, ομοψυχία, σύνεση και ψυχραιμία.

Πήραμε τις σωστές στρατηγικές αποφάσεις. Αντιμετωπίσαμε αποτελεσματικά μια σειρά από ισχυρούς θύλακες συντήρησης και αντίστασης στις αλλαγές.

Βάλαμε τη χώρα στο δρόμο του εκσυγχρονισμού. Τις περισσότερες επιτυχίες της Ελλάδας και του ελληνικού λαού ελάχιστοι στην Ευρώπη εκτιμούσαν μέχρι και πριν από λίγα χρόνια πως θα μπορούσαμε να τις πραγματοποιήσουμε – και όχι άδικα. Τα υποτιμητικά σχόλια για την Ελλάδα ήταν στην ημερήσια διάταξη. Οι πάντες έβλεπαν πως η χώρα βρισκόταν σ' έναν ολισθηρό, κατηφορικό κι επικίνδυνο δρόμο στην οικονομία και τα εθνικά θέματα. Είναι βέβαιο πως ο πειρασμός να συνεχίσουμε για λίγο καιρό ακόμα σε μια κατεύθυνση **εθνικής πτωχεύσεως** θα μας είχε οδηγήσει σε πρωτοφανή οικονομική κρίση, που θα έπληττε πολλαπλώς ολόκληρο τον ελληνικό λαό και ιδιαίτερα τους οικονομικά ασθενέστερους. Παράλληλα, η χώρα έμπαινε αργά και σταθερά σε μια τροχιά διεθνούς απομόνωσης και οι συμμαχίες μας σταδιακά απομακρύνονταν. Τις ανασυστήσαμε με προσοχή και εύστοχες πρωτοβουλίες. Τις ενισχύουμε και τις πυκνώνουμε διαρκώς με σταθερό γνώμονα της πολιτικής μας τη θέση **«Πρώτα η Ελλάδα»**. Η διαδρομή μας ήταν στρωμένη με παγίδες – κι εξακολουθεί να είναι. Προχωρήσαμε όμως σε επιλογές, που οδηγούν στην οικονομική και εθνική ισχυροποίηση. Ως αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής έχουμε πετύχει μεγαλύτερα επίπεδα ασφάλειας από εκείνα που χαρακτήριζαν τη χώρα μόλις πριν λίγα χρόνια.

Τα τελευταία τριάμισι χρόνια πετύχαμε την ένταξη στην ΟΝΕ και την κυκλοφορία του ΕΥΡΩ. Αυξήσαμε τους πραγματικούς μισθούς και τις συντάξεις, παρά την τριετή διεθνή στασιμότητα και ύφεση. Πετύχαμε μείωση της ανεργίας κάτω από το 9%. Ολοκληρώσαμε τον εκσυγχρονισμό του ΟΑΕΔ με τα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης. Διασφαλίσαμε τη δημοσιονομική σταθερότητα, τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη μείωση των τόκων για το δημόσιο χρέος μέσα σ' ένα διεθνές περιβάλλον αβεβαιότητας και ανασφάλειας – ιδιαίτερα μετά την 11η Σεπτεμβρίου. **Κατακτήσαμε μια από τις πρώτες θέσεις στην Ένωση σε ρυθμό ανάπτυξης.** Χώρες όπως η Γερμανία και η Γαλλία έχουν μικρότερη ανάπτυξη και μεγαλύτερη ανεργία. Η ισχυρή οικονομία μετράται και από τις αντιστάσεις στην διεθνή ύφεση. **Από το γεγονός πως κατεβάζουμε τους δείκτες ανεργίας και ανεβάζουμε τους δείκτες ανάπτυξης.** Προωθήσαμε μια σειρά από αποκρατικοποιήσεις και διαρθρωτικές αλλαγές, όπως την

απελευθέρωση της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Ολοκληρώσαμε την ασφαλιστική και την φορολογική μεταρρύθμιση, που αποτέλεσαν μαζί μια σημαντική **αναδιανομή εισοδήματος** προς τους οικονομικά ασθενέστερους. Προωθήσαμε τον εκσυγχρονισμό του ΙΚΑ και πετύχαμε πολύ καλύτερες συνθήκες εξυπηρέτησης των ασφαλισμένων. Ολοκληρώθηκαν και λειτούργησαν νέα περιφερειακά νοσοκομεία. **Πετύχαμε τη λειτουργία πεντέμισι χιλιάδων ολοήμερων σχολείων.** Καθιερώσαμε την Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη και την Ενισχυτική Διδασκαλία. Συνδέσαμε όλα τα σχολεία με το Διαδίκτυο. Ολοκληρώσαμε το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο επιτυγχάνοντας ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά απορροφητικότητας στην Ένωση. Δρομολογήσαμε και προωθούμε την αξιοποίηση του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου, του μεγαλύτερου επενδυτικού προγράμματος στην ιστορία της χώρας και επενδύουμε το 80% των πόρων στην περιφέρεια. **Δώσαμε μια καίρια απάντηση στη γραφειοκρατία με την είσοδο της δημόσιας διοίκησης στην ηλεκτρονική εποχή και τη λειτουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών σ' όλη τη χώρα.** Προχωρήσαμε στην λειτουργία του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στους περισσότερους Δήμους της χώρας.

Πετύχαμε τη διασφάλιση των ενισχύσεων στη γεωργία ως το 2013 χωρίς περικοπές για τους μικρούς και μεσαίους παραγωγούς – δηλαδή για το 90% των Ελλήνων αγροτών – παρά την ανατροπή, που προκαλεί η διεύρυνση της Ένωσης με 10 νέα κράτη. Ψηφίσαμε το νέο σύνταγμα της χώρας. Ενισχύσαμε τους θεσμούς απονομής δικαιοσύνης και τις ανεξάρτητες αρχές. Εισάγαμε νέους ισχυρούς θεσμούς για τη θωράκιση της διαφάνειας στα δημόσια έργα και τις προμήθειες. **Ξεκινήσαμε την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων και την κατασκευή των Ολυμπιακών έργων στην Αθήνα και τις άλλες ολυμπιακές πόλεις. Χωρίς καμία απ' ευθείας ανάθεση πετύχαμε χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης έργων ανάλογα με αυτά του Σύδνεϊ.** Ολοκληρώσαμε το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος». Τη Ζεύξη «Ακτίου – Πρέβεζας». Το μεγαλύτερο τμήμα της Αττικής Οδού. Μεγάλο τμήμα της Εγνατίας Οδού. Εκσυγχρονίσαμε λιμάνια και αεροδρόμια σε πολλά νησιά. Κατασκευάσαμε ελικοδρόμια σ' όλα τα νησιά. Ξεκινήσαμε το ιστορικό έργο της γέφυρας Ρίου – Αντιρρίου, το οποίο ολοκληρώνουμε με ταχύτατους ρυθμούς μέσα στο 2004. Ενισχύσαμε τη δημόσια ασφάλεια σ' όλη τη χώρα.

Εργαστήκαμε συστηματικά ώστε η Δημοκρατία να νικήσει την τρομοκρατία. Δώσαμε τέλος στο θέμα της βασιλικής περιουσίας. Προχωρήσαμε στην αναδιοργάνωση, την ολόπλευρη ενδυνάμωση και τον εκσυγχρονισμό των ενόπλων δυνάμεων με παράλληλη μείωση της στρατιωτικής θητείας κατά 6 μήνες. Πετύχαμε την κατοχύρωση των συμφερόντων μας στο θέμα του λεγόμενου Ευρωστρατού. Είμαστε ανάμεσα στις πέντε ευρωπαϊκές χώρες, που ξεκινούν την οργάνωση και τη λειτουργία του Ευρωστρατού. **Πετύχαμε ώστε η διεύρυνση της Ένωσης να ξεκινήσει και με την Κύπρο. Δρομολογούμε τις συνθήκες για την επίλυση του Κυπριακού υπογραμμίζοντας σε όλους τους τόνους πως η πράσινη γραμμή στη Λευκωσία χωρίζει την Άγκυρα από τις Βρυξέλλες. Ολοκληρώσαμε με επιτυχία την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα στην κρισιμότερη μεταπολεμική περίοδο για τις ευρω-ατλαντικές σχέσεις.** Με την Προεδρία συμβάλαμε στην ενότητα των κρατών – μελών με τη σφυρηλάτηση μιας κοινής θέσης για το Ιράκ. Πρωταγωνιστήσαμε στην ολοκλήρωση της διεύρυνσης και του σχεδίου Συντάγματος. Προωθήσαμε αποφάσεις για την ανάπτυξη, την απασχόληση, τον αγροτικό τομέα, τη φορολογία, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την κοινωνική ασφάλιση και την προστασία του περιβάλλοντος. Προπαντός, ενισχύσαμε τη θέση μας σε όλα τα διεθνή κέντρα αποφάσεων, αναδείξαμε τη σύγχρονη εικόνα της Ελλάδας και αναβαθμίσαμε το κύρος και τη διαπραγματευτική μας ικανότητα.

Συγκεκριμένα:

1. **Σταθεροποιήσαμε την Ελληνική οικονομία αποτρέποντας την χρεοκοπία και διαμορφώσαμε τις προϋποθέσεις για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Έτσι δημιουργήθηκαν τα θεμέλια για μια σταθερή αναπτυξιακή πορεία, χωρίς πληθωρισμό και προβλήματα στις εξωτερικές συναλλαγές.**

   Από τη δεκαετία του '80 στη χώρα μας εφαρμόστηκαν πολλά σταθεροποιητικά προγράμματα τα οποία όμως διακόπηκαν με αποτέλεσμα η ελληνική οικονομία το 1993 να φτάσει στα πρόθυρα της οικονομικής κατάρρευσης. Η οικονομική πολιτική έπασχε σε όρους

αξιοπιστίας με αποτέλεσμα κάθε νέα απόπειρα σταθεροποίησης να ακυρώνεται λόγω οικονομικού και πολιτικού κόστους. Την περίοδο 1993-1996 πραγματοποιήθηκε μια στροφή στην οικονομική πολιτική με στόχο τον έλεγχο των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Από το 1996 η δημοσιονομική εξυγίανση αποτέλεσε μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής που στόχευε στη συμμετοχή της χώρας στην ΟΝΕ. Ο στόχος αυτός υιοθετήθηκε από όλα τα κοινωνικά στρώματα, από εργαζόμενους και επιχειρηματίες. Η μεγάλη επιτυχία του Πρωθυπουργού υπήρξε ότι προσέδωσε αξιοπιστία στο πρόγραμμα σταθεροποίησης που εφάρμοσε. Έτσι και με την εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης πραγματοποιήθηκε μια από τις μεγαλύτερες σε έκταση δημοσιονομική εξυγίανση χωρίς να έχουμε τίμημα με την μορφή απωλειών στο ΑΕΠ ή στις θέσεις εργασίας. Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής υπήρξε η ικανοποίηση των κριτηρίων της Συνθήκης του Μάαστριχτ και η συμμετοχή της χώρας στην ΟΝΕ.

Η σταθεροποίηση αυτή αποτελεί και την βάση της σταθερής πορείας ανάπτυξης. Για πρώτη φορά από την πετρελαϊκή κρίση η οικονομία αναπτύσσεται συνεχώς χωρίς να διακοπεί η ανάπτυξη είτε από προβλήματα στις εξωτερικές συναλλαγές και κρίσεις της δραχμής, είτε από αναζωπύρωση του πληθωρισμού.

2. Διαμορφώσαμε μια νέα κουλτούρα γύρω από τις προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής

Για πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία του τόπου η κοινωνία αποδέχεται την άποψη ότι η ανάπτυξη προϋποθέτει τη σταθερότητα. Η κουλτούρα αυτή δύσκολα οικοδομείται και εύκολα καταστρέφεται. Η παρουσία του Πρωθυπουργού Κ. Σημίτη στην εξουσία τα τελευταία 8 έτη είναι ταυτισμένη με την εδραίωση αυτής της κουλτούρας.

Το γεγονός αυτό βοήθησε στον εξορθολογισμό της δράσης των συνδικάτων και των επιχειρήσεων. Οι εργαζόμενοι γνωρίζουν και κατανοούν ότι αλόγιστες αυξήσεις πέρα από την αύξηση της παραγωγικότητας υπονομεύουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών

επιχειρήσεων. Έτσι, οι πολιτικές "σταμάτα-ξεκίνα" που τόσο στοίχισαν στην ελληνική οικονομία στο παρελθόν έχουν εγκαταλειφθεί. Η συνέπεια στους στόχους και στις πολιτικές λειτουργεί σωρευτικά. Οδηγεί σε εμπέδωση εμπιστοσύνης και διευκολύνει την υιοθέτηση αναπτυξιακών σχεδίων και συμπεριφορών. Η συνέπεια ευνοεί την δημιουργία «κοινωνικού κεφαλαίου» - μιας κουλτούρας αμοιβαίας εμπιστοσύνης στις συναλλαγές.

Το αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής είναι η διαμόρφωση ρυθμών ανάπτυξης που υπερβαίνουν τον μέσο κοινοτικό ρυθμό σε συνδυασμό με χαμηλά επίπεδα πληθωρισμού.

3. **Αναδείξαμε την επιχειρηματικότητα και τις ξένες επενδύσεις σε θετικές έννοιες - παράγοντες για την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας**

Το ΠΑΣΟΚ και η κοινωνία μας στο παρελθόν στάθηκαν αρνητικά τόσο απέναντι στην έννοια της επιχειρηματικότητας όσο και στο ρόλο των ξένων επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η Ν.Δ. παρά την φιλικότερη στάση της απέναντι στους επιχειρηματίες, δεν καλλιέργησε την επιχειρηματικότητα με την προοπτική της ανανέωσης και της εισόδου νέων επιχειρηματιών στην αγορά. Αντίθετα εκμεταλλεύτηκε τις προνομιακές σχέσεις της με τους παραδοσιακούς επιχειρηματίες, οι οποίοι αναδείχτηκαν την εποχή που η δεξιά κυριαρχούσε στη πολιτική ζωή της χώρας, για να διατηρηθεί στην εξουσία.

Σήμερα οι έννοιες επιχειρηματίας-επιχειρηματικότητα έχουν μια θετική αποτίμηση στην συνείδηση των πολιτών. Ο πολίτης αντιλαμβάνεται πλέον ότι θέσεις εργασίας δημιουργούν οι επιχειρήσεις και όχι το δημόσιο. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με την καθιέρωση του ΑΣΕΠ έχει απεγκλωβίσει μερικώς την κοινωνία μας από την αναζήτηση θέσης στο δημόσιο αυξάνοντας την κινητικότητα των εργαζομένων και την προσφορά εργασίας.

4. **Η ελληνική οικονομία λειτουργεί για πρώτη φορά στη μεταπολεμική της πορεία ως μια οικονομία αγοράς**

Μετά τον πόλεμο η ελληνική οικονομία μετατράπηκε σταδιακά σε μια απόλυτα ελεγχόμενη οικονομία – χειραγωγούμενη από το Κράτος. Το πιστωτικό σύστημα καθώς και το νομοθετικό πλαίσιο για την πραγματοποίηση επενδύσεων ήταν στον απόλυτο έλεγχο της κυβέρνησης και της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι αγορές επικοινωνιών, θαλάσσιων μεταφορών, αερομεταφορών, ενέργειας, χρήματος και κεφαλαίου ήταν ελεγχόμενες αποκλειστικά από το Κράτος ή λειτουργούσαν σε μονοπωλιακές ή ολιγοπωλιακές συνθήκες με το γνωστό κόστος αναποτελεσματικότητας. Όσες απόπειρες έγιναν στον παρελθόν για απελευθέρωση των αγορών δεν έπεισαν για τα κίνητρά τους και συνάντησαν τη σθεναρή αντίδραση των εργαζομένων και της κοινωνίας. Μετά την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον Κ. Σημίτη και την ένταξη της απελευθέρωσης σε μια συνολική οικονομική και κοινωνική στρατηγική, οι πολίτες αντιλήφθηκαν ότι η απελευθέρωση των αγορών αποδεσμεύει πόρους του Δημοσίου που μπορούν να διατεθούν για άλλους σκοπούς και ωφελούν τον καταναλωτή που απολαμβάνει υψηλότερης ποιότητας υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές.

Η μεταστροφή αυτή της κοινωνίας επέτρεψε και την εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης για αποκρατικοποιήσεις. Σήμερα οι πολίτες αποδέχονται ότι ορισμένες επιχειρήσεις που δεν παίζουν ιδιαίτερο ρόλο στην οικονομία ή την εθνική ασφάλεια μπορούν να παραχωρηθούν ολοκληρωτικά στο ιδιωτικό τομέα. Οι στρατηγικού χαρακτήρα επιχειρήσεις μπορούν να παραμείνουν υπό τον έλεγχο ή την εποπτεία του Δημοσίου εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

5. **Η απελευθέρωση των αγορών συνοδεύτηκε από την οικοδόμηση ανεξάρτητων εποπτικών αρχών**

Η απελευθέρωση των αγορών δεν έγινε σε βάρος των καταναλωτών ή των πολιτών. Οι αγορές μπορεί να λειτουργούν αποτελεσματικότερα παραμένουν όμως ατελείς. Το διάστημα 1996-2003 δημιουργήθηκαν νέες εποπτικές αρχές όπως η ΡΑΕ, η ΡΑΘΕ, η ΕΕΤΤ, ΕΦΕΤ, ή ενισχύθηκαν

υφιστάμενες όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κ.α.

6. **Επιλύσαμε το ασφαλιστικό (Ν3029/02) δίνοντας μακροχρόνια και μεγάλης εμβέλειας λύση**

Το ασφαλιστικό αποτελούσε εκκρεμότητα δεκαετιών. Σήμερα υπάρχει ένας σαφής οδικός χάρτης και πλήρης εξασφάλιση της χρηματοδότησης, έτσι ώστε η κοινωνική ασφάλιση να μπορεί να αναλάβει ξανά τον ρόλο που της αξίζει στη οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου. Η λύση που ενσωματώνεται στον Ν3029/02 εξυπηρετεί ταυτόχρονα και με ισορροπημένο τρόπο τις τρεις μεγάλες επιδιώξεις:

- τη βιωσιμότητα του συστήματος,
- την επάρκεια των συντάξεων,
- τον εκσυγχρονισμό του συστήματος.

Απόδειξη, η πρόοδος που σημειώθηκε *μετά* την ψήφιση του νόμου: Εισάγονται πρωτοποριακοί για την Ελλάδα θεσμοί που επιλύουν ουσιαστικά προβλήματα και συνεισφέρουν στην ανάπτυξη, όπως τα Επαγγελματικά Ταμεία Ασφάλισης, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή, η αποδοτική διαχείριση της περιουσίας των Ταμείων. Παράλληλα, επιλύονται προς όφελος των ασφαλισμένων σειρά εκκρεμοτήτων, όπως η διαδοχική ασφάλιση ή η ασφάλιση γυναικών.

7. **Με το ΕΚΑΣ και άλλα μέτρα κοινωνικής πολιτικής κάναμε δικαιότερο το ασφαλιστικό σύστημα**

Με το ΕΚΑΣ εισαγάγαμε την αρχή της επικέντρωσης στο ασφαλιστικό σύστημα, δίδοντας την δυνατότητα χορήγησης αυξήσεων και κοινωνικής στήριξης εκεί όπου αυτή πιάνει τόπο. Το ΕΚΑΣ χορηγείται ηλεκτρονικά με την μικρότερη δυνατή ταλαιπωρία στον πολίτη. Οι δικαιούχοι ΕΚΑΣ εκτός των άλλων δικαιούνται και φθηνότερα φάρμακα, αφού έχουν μικρότερη συμμετοχή.

Επίσης καθιερώσαμε επίδομα θέρμανσης για συνταξιούχους και διασφαλίσαμε ισότητα των φύλων στις συντάξεις χηρείας

8. **Εξασφαλίσαμε νέες δυνατότητες για τους συνταξιούχους ΟΓΑ.**

Με την κύρια σύνταξη ΟΓΑ έκλεισε ο κύκλος επέκτασης της ασφάλισης που άρχισε με τον νόμο που ετοίμασε ο Ε. Βενιζέλος το 1935. Τώρα, πια *όλοι* οι εργαζόμενοι στην Ελλάδα συνεισφέρουν για να πάρουν σύνταξη και συνεπώς συμμετέχουν στην γενική αλληλεγγύη. Ήδη οι συντάξεις που δίδονται στον ΟΓΑ είναι πολλαπλάσιες των παλαιών συντάξεων. Αλλά και η εφαρμογή και της διαδοχικής ασφάλισης στον ΟΓΑ σημαίνει ότι δεν πάει κανένας χρόνος ασφάλισης χαμένος- τα χρόνια ασφάλισης στον ΟΓΑ μετράνε για την σύνταξη και σε άλλα ταμεία.

Τα κίνητρα για ασφάλιση και συμμετοχή του ίδιου του εργαζομένου (με τη στήριξη του κράτους) στην βελτίωση της οικονομικής του θέσης όταν πια συνταξιοδοτηθεί αποτελεί την μοναδική μακροχρόνια απάντηση στο πρόβλημα της φτώχειας των ηλικιωμένων. Επιπλέον θεσπίσαμε την Αγροτική Εστία για να επεκταθεί ο κοινωνικός τουρισμός και οι πολιτιστικές παροχές και στους ασφαλισμένους στον ΟΓΑ.

9. **Προωθήσαμε την κοινωνική αλληλεγγύη και την κινητικότητα στην αγορά εργασίας με τις συγχωνεύσεις Ταμείων.**

Από το 1996 βρίσκεται σε εξέλιξη μια 'βελούδινη επανάσταση' στην ασφάλιση. Με πλήρη συναίνεση εξαλείφεται μια από τις πληγές του ασφαλιστικού συστήματος - ο κατακερματισμός και η πολυδιάσπαση. Έτσι εμπεδώνεται η ισότητα, επεκτείνεται η αλληλεγγύη, αλλά δεν τιμωρείται η κινητικότητα των εργαζομένων. Τα μεγάλα ταμεία είναι περισσότερο εύρωστα, οικονομικά, αλλά είναι και σε θέση να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες στους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους και να πείσουν ότι η κοινωνική ασφάλιση μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες ποιότητας. Το ισχυρό ΙΚΑ αποτελεί ήδη 'πόλο έλξης' ασφαλισμένων άλλων Ταμείων.

10. **Εξασφαλίσαμε τα γεωργικά εισοδήματα μέχρι το 2013**

Με την πολιτική μας διασφαλίσαμε τα γεωργικά εισοδήματα σε βάθος χρόνου γεγονός πρωτόγνωρο για τα ελληνικά δεδομένα. Οι αγρότες έχουν πλέον τα χρονικά περιθώρια να αναπροσαρμόσουν σταδιακά τις

καλλιέργειές τους ώστε τα προϊόντα που παράγουν να ανταποκρίνονται στη ζήτηση και τις ανάγκες των καταναλωτών.

11. Προωθήσαμε την ανάπτυξη της υπαίθρου και ανατρέψαμε την τάση αστυφιλίας.

Με την αγροτική ανάπτυξη χτυπήσαμε τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Σταθεροποιήσαμε το αγροτικό εισόδημα σε επίπεδο συγκρίσιμο με το εισόδημα των εργαζομένων στους άλλους κλάδους της οικονομίας. Στις ανακατατάξεις και το άνοιγμα των αγορών των γεωργικών προϊόντων σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο διαφυλάξαμε χωρίς απώλειες και κραδασμούς την εγχώρια παραγωγή. Οι κάτοικοι της υπαίθρου έχουν πλέον τις ίδιες ευκαιρίες με τους κατοίκους των πόλεων. Το αγροτικό νοικοκυριό δεν υστερεί από το αστικό. Χιλιάδες νέοι από την Αθήνα σπουδάζουν στην επαρχία. Η ελληνική ύπαιθρος από χώρο προέλευσης μετατράπηκε σε χώρο υποδοχής οικονομικών μεταναστών. Πρωταγωνιστήσαμε στη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής εξασφαλίζοντας πλήρως τα συμφέροντά μας

12. Οι πολιτικές για την απασχόληση είναι ενεργητικές πολιτικές

Στο παρελθόν οι πολιτικές για την απασχόληση ήταν παθητικού χαρακτήρα δημιουργώντας αντικίνητρα στον άνεργο για την αναζήτηση εργασίας. Σήμερα –και από το 1996- οι πολιτικές για την απασχόληση είναι ενεργητικού χαρακτήρα. Επιδοτούν την απασχόληση ή την κατάρτιση και όχι την ανεργία. Βοηθούν την κοινωνική ενσωμάτωση των ανέργων και τον εμπλουτισμό των δεξιοτήτων τους ώστε να παραμείνουν απασχολήσιμοι. Τονώνουν την παραγωγικότητα της εργασίας και την θεμελίωση της σύγκλισης στα επίπεδα μισθών.

Για πρώτη φορά εστιάζουμε στην εξατομικευμένη προσέγγιση ανέργων, στη λειτουργία των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης, στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Η ανεργία δεν αντιμετωπίζεται πλέον σαν αναπόφευκτη φυσική καταστροφή, αλλά ως πρόβλημα που μπορεί να καταπολεμηθεί. Το άτομο πρέπει να έχει τα εφόδια για να

αντεπεξέλθει σε όποιες (απρόβλεπτες) προκλήσεις προκύψουν κατά την διάρκεια της εργασιακής του ζωής.

13. **Οι επιλογές για προσαρμογή στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας υπό συνθήκες παγκοσμιοποίησης γίνονται με κοινωνική συναίνεση.**
Με το Γ' ΚΠΣ γίνεται η μεγαλύτερη παρέμβαση αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού που έγινε ποτέ στην Ελλάδα και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι οι επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό δεν είναι πρόσχημα πλουτισμού μερικών επιτήδειων, αλλά το σημαντικότερο και αναπόσπαστο τμήμα του αναπτυξιακού σχεδιασμού. Με στόχο την αποτελεσματικότητα και την εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης, οι δράσεις στην αγορά εργασίας – του κράτους, των φορέων, των κοινωνικών εταίρων- αλλά και οι τρόποι παρακολούθησης συντονίζονται μέσω των ετήσιων Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ήδη τον Οκτώβριο εκπονήθηκε το 6ο τέτοιο σχέδιο).

Η συνεννόηση με τους εταίρους και η συναίνεση είναι καθημερινή πραγματικότητα. Οι εταίροι συμμετέχουν ενεργά στην σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και μεγάλες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας (όπως το ασφαλιστικό, αλλά και σειρά αλλαγών στα εργασιακά) έγιναν με ένα βαθμό συναίνεσης που είναι άγνωστος στην Ευρώπη.

14. **Χωρίς να θέσουμε σε κίνδυνο τη σταθερή μακροοικονομική πορεία της χώρας, ασκούμε κοινωνική πολιτική με τη μεγαλύτερη σε μέγεθος και σε διάρκεια χρόνου –ταυτόχρονα- αύξηση κοινωνικών δαπανών που σημειώθηκε ποτέ στην ελληνική οικονομία.**
Από το 1996 έως το 2001 (τελευταίο έτος διαθέσιμων στοιχείων) σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση κοινωνικών δαπανών που έχει υπάρξει σε οποιαδήποτε πενταετία μετά το 1981: 4,6% αύξηση σε μονάδες του ΑΕΠ, ή 11,7 δισ. ευρώ σε σταθερές τιμές 2002, ή 965 ευρώ κατά κεφαλή σε σταθερές τιμές 2002.

Η τεράστια αύξηση αυτή χρηματοδοτήθηκε με υγιή τρόπο - χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την μακροοικονομική πορεία της χώρας, το αντίθετο μάλιστα. Παλαιότερα, αυξήσεις κοινωνικών δαπανών, χρηματοδοτούνταν με δανεικά, οπότε αφού διαρκούσαν 2-3 χρόνια, μετά αναγκαστικά αναιρούνταν, αφού τις ακολουθούσε πληθωρισμός ή προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών. Εμείς πετύχαμε συνεχείς αυξήσεις κοινωνικών δαπανών επί 7 χρόνια (1995-2001, έτος τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων), συνοδευόμενες από ταχεία ανάπτυξη. Τέτοια επίδοση δεν έχει σημειωθεί ποτέ στην ελληνική οικονομική ιστορία, ούτε ακόμη και στην περίοδο ανοικοδόμησης του 50 και 60.

Η χρηματοδότηση μιας τόσο μεγάλης αύξησης δεν έγινε με αυξημένη φορολογία. Όχι μόνο δεν αυξήθηκαν οι φορολογικοί συντελεστές και τα ποσοστά εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά έγινε το αντίθετο. Η επιπλέον χρηματοδότηση προήλθε κυρίως από δύο πλευρές: (1) από την ίδια την ανάπτυξη και (2) μέσω της σύλληψης της φορολογητέας ύλης, που έως τότε διέφευγε. Χρηματοδοτήθηκε δηλαδή μέσω καλύτερης διακυβέρνησης. Αντιπροσωπεύει το μέρισμα σωστής διακυβέρνησης.

15. Πετύχαμε απόλυτη κοινωνική συναίνεση στη μεγάλη αύξηση των κοινωνικών δαπανών.

Σήμερα, κανείς, ούτε από την ΝΔ δεν διανοείται να αμφισβητήσει την αξία της κοινωνικής αλληλεγγύης, δηλαδή τους άξονες της κοινωνικής πολιτικής και το ύψος των κοινωνικών δαπανών. Κανείς δεν αμφισβητεί τις κοινωνικές επιλογές και αξίες που ενσωματώνονται στην κοινωνική πολιτική, τις αρχές της επικέντρωσης (ΕΚΑΣ), την ουσιαστική παροχή κοινωνικών υπηρεσιών με μεγάλο κοινωνικό αντίκτυπο (Βοήθεια στο Σπίτι), το δίκαιο της ιεράρχησης των προτεραιοτήτων και των ομάδων-στόχων. Είναι η ισχυρότερη ένδειξη για την αποδοχή και έγκριση της πολιτικής αυτής.

Παράλληλα, η κοινωνική ένταξη και η κοινωνική συνοχή αναδείχτηκαν ως αυτόνομες επιδιώξεις, όπως για παράδειγμα το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη. Η επίκληση 'κοινωνικής πολιτικής' δεν

χρησιμοποιήθηκε για την κατοχύρωση προνομίων στους λίγους σε βάρος των πολλών.

16. **Εδραιώσαμε την αντίληψη ότι η οικοδόμηση του κοινωνικού κράτους συμβαδίζει με την ανάπτυξη και όχι ερήμην της.**

Στο παρελθόν υπήρχε η λανθασμένη αντίληψη ότι το κοινωνικό κράτος μπορεί να υπάρχει ανεξάρτητα από την πορεία της οικονομίας. Σήμερα έχει εδραιωθεί η αντίληψη ότι η οικοδόμηση του κοινωνικού κράτους είναι ασφαλής όταν υπάρχει μια οικονομία που αναπτύσσεται ώστε να χρηματοδοτεί την επέκτασή του. Παράλληλα, αναμορφώνεται η κοινωνική προστασία ώστε στο μέλλον να μην τίθενται διλήμματα της μορφής «ανάπτυξη ή κοινωνική αλληλεγγύη».

17. **Προωθήσαμε την κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών**

Παρά το ότι η παρουσία των μεταναστών ήρθε ξαφνικά, η Ελλάδα σήμερα είναι η ευρωπαϊκή χώρα με το μικρότερο πολιτικό πρόβλημα ξενοφοβίας και ρατσισμού. Η ισορροπία πολιτικών: ελέγχου των συνόρων, συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες, νομιμοποίησης και ασφάλισης της εργασίας των μεταναστών και μέτρων για την κοινωνική τους ένταξη έπεισε τους Έλληνες ότι οι μετανάστες αποτελούν τμήμα της λύσης και όχι του προβλήματος.

18. **Στον τομέα της Πρόνοιας εισαγάγαμε μεγάλες καινοτομίες με έμφαση στις κοινωνικές υπηρεσίες για όλους.**

Διασφαλίσαμε υψηλή ποιότητα ώστε να κατοχυρωθεί ότι οι δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες δεν είναι λύση ανάγκης αλλά ποιοτική επιλογή. Εγκαταλείψαμε τη στείρα και αποκλειστική έμφαση σε επιδοματική πολιτική. Θέσαμε σε εφαρμογή τις μονάδες «Βοήθεια στο Σπίτι» σε όλη τη χώρα για στήριξη στην οικογένεια. Ενισχύσαμε την πραγματική αποκέντρωση με τη μεταφορά μιας σειράς από κοινωνικές υπηρεσίες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Προωθήσαμε την αποασυλοποίηση και την ψυχιατρική μεταρρύθμιση, επιδιώκοντας ένα σύστημα ψυχιατρικής περίθαλψης που αποκαθιστά τον ασθενή στην κοινωνία. Αναδιαρθρώσαμε και δημιουργήσαμε μηχανισμούς για μεγαλύτερη

ετοιμότητα και ταχύτερη αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων (ΕΚΑΚΒ, σεισμοί, φυσικές καταστροφές, Περιφερειακή συγκρότηση – διασύνδεση με ΠΕΣΥ και σύστημα υγείας, για την ταχύτερη δυνατή διάγνωση και παρέμβαση στα κοινωνικά προβλήματα).

19. Στον τομέα της υγείας δώσαμε έμφαση στη βελτίωση της ποιότητας υπηρεσιών προς τον πολίτη, στην πρόληψη, στην ετοιμότητα, και στην ταχύτητα αντίδρασης

Δώσαμε προτεραιότητα στην τεχνολογική αναβάθμιση και θέσαμε την τεχνολογία στην υπηρεσία του ανθρώπου. Δώσαμε έμφαση –πέρα από την περίθαλψη- στην προστασία της υγείας και στη θωράκιση της δημόσιας υγείας. Το ΕΣΥ και η προτεραιότητα στον άρρωστο που αυτό ενσωματώνει, που τόσο αμφισβητήθηκε παλαιότερα, έχει πλέον καταξιωθεί και επιβεβαιωθεί ως η κεντρική επιλογή στην Υγεία. Σήμερα, αντί να πηγαίνουν χιλιάδες Έλληνες για θεραπεία στο εξωτερικό, έρχονται ξένοι από την Αγγλία στην Ελλάδα. Προχωρήσαμε στην περιφερειακή συγκρότηση του ΕΣΥ (ΠΕΣΥ) για λήψη αποφάσεων που είναι πιο κοντά στις τοπικές ανάγκες και συνθήκες. Δώσαμε έμφαση στη βελτίωση στην πρωτοβάθμια φροντίδα, δηλαδή στην πρώτη επαφή του πολίτη με τις υπηρεσίες υγείας. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη εισαγάγαμε τα τηλεφωνικά ραντεβού και αναβαθμίσαμε την κτιριακή υποδομή (ακόμη και παλαιών νοσοκομείων). Δώσαμε έμφαση στην επείγουσα φροντίδα ενισχύοντας το ΕΚΑΒ και τις κλίνες εντατικής θεραπείας, για να μην χάνονται τα πρώτα κρίσιμα λεπτά. Προωθούμε ένα σύστημα υγείας με ταχύτητα αντίδρασης, ετοιμότητα και μέριμνα για πολιτική προστασία.

20. Αλλάξαμε τη φιλοσοφία διαχείρισης των κοινοτικών πόρων

Στο παρελθόν επικρατούσε η αντίληψη ότι τα κοινοτικά κονδύλια πρέπει να μοιράζονται σε πολλά τμήματα και έτσι ο καθένας να παίρνει ένα μικρό μερίδιο. Σήμερα επικρατεί η αντίληψη πως τα κοινοτικά κονδύλια πρέπει να επενδύονται με σχέδιο και σύνεση ώστε να γίνονται τα μεγάλα έργα που αλλάζουν το πρόσωπο της χώρας. Δεν μας ενδιαφέρει τα έργα να είναι έργα βιτρίνας που τελειώνουν σε μια τετραετία για να

εντυπωσιάσουν τον ψηφοφόρο. Τα κεφάλαια κατευθύνονται σε έργα που η ολοκλήρωσή τους υπερβαίνει την διάρκεια μιας τετραετίας.

21. Εισαγάγαμε νέα αντίληψη στη χάραξη αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής

Με τη χρήση δεικτών και ποσοτικών στόχων στη χάραξη της κοινωνικής πολιτικής, η Κυβέρνηση τολμά (π.χ. στην Χάρτα Σύγκλισης) να θέτει δύσκολους και φιλόδοξους στόχους και να κρίνεται βάσει αυτών. Δεν λέει πια "Κάνουμε ό,τι μπορούμε", λέει "Κάνουμε ό,τι πρέπει".

Η κοινωνική πολιτική και η πολιτική απασχόλησης εντάσσονται, βάσει ποσοτικών στόχων, στον συνολικό αναπτυξιακό σχεδιασμό στο πλαίσιο της Χάρτας Σύγκλισης. Έτσι δεν περιορίζονται στον ρόλο παρηγοριάς και διόρθωσης εκ των υστέρων.

22. Με την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής μας πολιτικής μειώσαμε τον κίνδυνο φτώχειας και την οικονομική επισφάλεια...

Από το 1997 κάθε χρόνο μειώνεται το ποσοστό των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο (σχετικής) επισφάλειας. Η σταθερή μείωση αυτή σωρευτικά σημαίνει μείωση του ποσοστού επισφάλειας κατά 10% ή του αριθμού επισφαλών ατόμων κατά 250 χιλιάδες άτομα. Ιδιαίτερα μεγάλη ήταν η μείωση για τους ηλικιωμένους – ένας στους 7 ηλικιωμένους που θεωρείτο επισφαλής το 1995 δεν ήταν το 2001. Πρέπει να λάβουμε υπόψη επίσης ότι τα στοιχεία σταματάνε το 2001 – δηλαδή δεν συμπεριλαμβάνουν την επίπτωση της αύξησης της απασχόλησης και της μείωσης της ανεργίας ως το 2003.

Ταυτόχρονα όμως, η οικονομική κατάσταση των ατόμων σε επισφάλεια είναι πολύ καλύτερη: Ο μέσος όρος του πραγματικού εισοδήματος των ατόμων σε επισφάλεια μεταξύ 1995 και 2001 αυξήθηκε κατά το ένα τέταρτο – 25%. Μεγάλο ρόλο σε αυτό έπαιξαν και οι μεταβιβάσεις από το κράτος – συντάξεις και επιδόματα: το 56% του εισοδήματος των ατόμων σε επισφάλεια προέρχεται από μεταβιβάσεις, ενώ το 1996 ήταν μόλις 47%.

23. ... Και το πετύχαμε παρά τη συστηματική προσπάθεια παραπλάνησης

Η αντιπολίτευση συχνά κάνει αναφορά σε στατιστικά συγκριτικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που φέρουν την Ελλάδα με μεγάλο ποσοστό φτώχειας. Εσκεμμένως παραλείπεται η επισήμανση ότι όταν κάποιος φτωχός έχει δικό του σπίτι δεν αντιμετωπίζει τον χειρότερο κίνδυνο – να βρεθεί στον δρόμο. Και στην Ελλάδα, το 80% των ατόμων σε επισφάλεια (από τους οποίους σχεδόν όλοι βρίσκονται στις αγροτικές περιοχές) ζουν σε δικό τους σπίτι. Έτσι τα στοιχεία που συγκρίνουν την Ελλάδα με την Ευρώπη δίνουν μια εικόνα χειρότερη από την πραγματικότητα. Επίσης το πρόβλημα φαίνεται χειρότερο, επειδή στην Ελλάδα οι ηλικιωμένοι μένουν με τα παιδιά τους και δεν ζουν σε οίκους ευγηρίας. (οι ηλικιωμένοι που ζουν σε οίκους ευγηρίας δεν συμπεριλαμβάνονται στις στατιστικές). Στις κατηγορίες του πληθυσμού με το πιο δυσεπίλυτο πρόβλημα (ενοικιαστές, άνεργοι, αποκομμένοι από δίκτυα αλληλεγγύης) το πρόβλημα στην Ελλάδα είναι μικρότερο από την Ευρώπη.

24. Κατοχυρώσαμε νέα δικαιώματα και θεσμούς για την προστασία του πολίτη και για αποτελεσματικότητα και διαφάνεια στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος

Με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 κατοχυρώσαμε τα εξής:

α) Νέα δικαιώματα για τον πολίτη [Προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας (άρθρο 5 παρ. 5), Δικαίωμα στην πληροφόρηση και στην Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5Α), Προστασία από τη συλλογή, την επεξεργασία και τη χρήση προσωπικών δεδομένων (άρθρο 9Α)]

β) Την αρχή του κοινωνικού κράτους (άρθρο 25 παρ. 1)

γ) Τη διαφάνεια ως γενική αρχή για την οργάνωση και τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος. Ειδικότερα, η αρχή διέπει το ιδιοκτησιακό καθεστώς των Μ.Μ.Ε. (άρθρο 14 παρ. 9), τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων, των υποψηφίων βουλευτών και των νομαρχιακών-δημοτικών εκλογών (άρθρο 29 παρ. 2), τους όρους διεξαγωγής του εκλογικού αγώνα με την πρόβλεψη ο νέος εκλογικός νόμος, εφόσον δεν ψηφισθεί από τα 2/3 των μελών της Βουλής,

εφαρμόζεται στη μεθεπόμενη εκλογική αναμέτρηση (άρθρο 54 παρ. 1) και τις προσλήψεις στο δημόσιο (άρθρο 103 παρ. 7)

δ) Νέους κοινοβουλευτικούς θεσμούς που επιτρέπουν προσαρμογές στη λειτουργία του Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση των αναγκών της απαιτητικής εποχής μας (άρθρα 66 επ.)

ε) Τις κυριότερες ανεξάρτητες αρχές, δηλαδή το Α.Σ.Ε.Π., το Συνήγορο του Πολίτη, την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (άρθρο 101Α)], και

στ) Την αναβάθμιση και ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης και στους δύο βαθμούς της (άρθρο 102).

25. Δώσαμε νέα πνοή στην αποκέντρωση και αναβαθμίσαμε το θεσμό της Αυτοδιοίκησης για καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

Με το Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» για τη συνένωση των Ο.Τ.Α. του α΄ βαθμού (ν. 2539/1997) δημιουργήσαμε ισχυρούς δήμους και κοινότητες για να εξυπηρετούν καλύτερα τους πολίτες και να λειτουργούν ως μηχανισμοί τοπικής ανάπτυξης. Ιδρύσαμε τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ως Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού, με σημαντικές αρμοδιότητες (ν. 2218/1994), ενώ αναδιοργανώσαμε την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση με την ίδρυση 13 περιφερειών, τις οποίες ενισχύσαμε σε ανθρώπινο δυναμικό, πόρους και αρμοδιότητες (ν. 2503/1997 και ν. 2647/1998).

26. Προωθήσαμε νέους θεσμούς και στην Κεντρική Δημόσια Διοίκηση για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

Θέσαμε σε ισχύ το νέο Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα (ν. 2683/1999) και το νέο προσοντολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων (π.δ. 50/2001). Εισαγάγαμε το Πρόγραμμα Πολιτεία (ν. 2880/2000) και προωθήσαμε δράσεις του, οι πιο σημαντικές από τις οποίες είναι:

α) τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, ως βασική μορφή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα οποία καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των μεγάλων δήμων της επικράτειας και παρέχουν πολλές, διαρκώς αυξανόμενες, διοικητικές υπηρεσίες και

β) οι απλουστεύσεις εγγράφων και διοικητικών διαδικασιών

27. Εισαγάγαμε νέους θεσμούς στην Παιδεία για αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου σε όλες τις βαθμίδες.

Καταργήσαμε τη διπλή βάρδια και επεκτείναμε την εφαρμογή του ολοήμερου σχολείου. Θεσπίσαμε την ανωτατοποίηση των ΤΕΙ, θέσαμε σε εφαρμογή την αξιολόγηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (ν. 2986/2002), ενώ καταργήσαμε την επετηρίδα. Γενικεύσαμε τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και θέσαμε σε εφαρμογή τη λειτουργία συστήματος εξετάσεων για την αξιολόγηση και πιστοποίηση της γνώσης σύγχρονων γλωσσών με τη χορήγηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας (Κ.Π.Γ.).

28. Ενισχύσαμε τη λειτουργία των θεσμών με τις Ανεξάρτητες Αρχές.

Ιδρύσαμε ή αναμορφώσαμε τις εξής πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές:

- Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ν. 2190/1994)
- Την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ν. 2472/1997)
- Το Συνήγορο του Πολίτη (ν. 2477/1997 και ήδη ν. 3094/2002)
- Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ν. 2863/2000) και
- Την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ν. 3115/2003)

29. Διασφαλίσαμε διαφάνεια στο δημόσιο βίο και στη δημόσια διοίκηση

Σε εκτέλεση του αναθεωρημένου άρθρου 29 παρ. 2 Συντ. προωθήσαμε την ψήφιση του ν. 3023/2003 για τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών. Ιδρύσαμε σώματα εσωτερικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης σε διάφορα Υπουργεία. Αναβαθμίσαμε το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ν. 2477/1997 και, εντελώς πρόσφατα, ν. 3074/2002) και θεσπίσαμε τη θέση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (ν. 3074/2002).

Διασφαλίσαμε ότι οι προσλήψεις στο Δημόσιο και στους Ο.Τ.Α. γίνονται με αντικειμενικά κριτήρια (ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε κατ'

επανάληψη στη συνέχεια, με τελευταία τροποποίησή του το ν. 3051/2002).

Οργανώσαμε και αντικειμενικοποιήσαμε το πλαίσιο των προμηθειών του δημοσίου και αναθέσαμε σε διακομματικές επιτροπές τη διενέργεια διαγωνισμών για την προμήθεια προϊόντων Υψηλής Τεχνολογικής και Οικονομικής Αξίας (ν. 2286/1995). Οργανώσαμε την προσωρινή δικαστική προστασία κατά τη φάση που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων (ν. 2522/1997 και 2854/2000) και αναθέσαμε στο Ελεγκτικό Συνέδριο τον έλεγχο νομιμότητάς τους πριν από την υπογραφή τους (ν. 2741/1999 και 3060/2002)

30. Αναβαθμίσαμε το επάγγελμα των Δικαστικών λειτουργών

Ιδρύσαμε την Εθνική Σχολή Δικαστών (ν. 2236/1994), αναμορφώσαμε το μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών (ν. 2521/1997), ενώ εφαρμόζουμε ευρύ πρόγραμμα κατασκευής και αναβάθμισης δικαστικών μεγάρων σε όλη τη χώρα

31. Εκσυγχρονίζουμε και διευρύνουμε την αποτρεπτική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεων, ενώ βελτιώνουμε τις συνθήκες διαβίωσης των στρατευμένων

Για πρώτη φορά, δεν περιοριζόμαστε σε ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος των Ενόπλων Δυνάμεων , αλλά προωθούμε τον εκσυγχρονισμό τους σε όλους τους τομείς. Αποδεσμεύουμε στρατόπεδα για καλύτερη αξιοποίηση των χώρων, αναδιοργανώνουμε το Στρατό Ξηράς και δημιουργούμε Στρατό δύο Επιπέδων (Επαγγελματικό και Θητείας), βελτιώνουμε τις συνθήκες διαβίωσης των στρατευμένων, ενώ προσφέρουμε προγράμματα κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού. Παράλληλα ενισχύουμε την κοινωνική μέριμνα και τις υπηρεσίες υγείας, ενώ μειώσαμε τη θητεία (στρατού ξηράς) σε 12 μήνες.

32. Εισαγάγαμε καινοτομίες σε θέματα ασφάλειας και προστασίας του πολίτη που απέδωσαν θεαματικά αποτελέσματα.

Εφαρμόσαμε ολοκληρωμένη πολιτική Οδικής Ασφάλειας, που μας οδήγησε σε μείωση Τροχαίων Ατυχημάτων. Ενδεικτικά το πρώτο

δεκάμηνο του 2002 σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2001, σημειώθηκε συνολική μείωση Τροχαίων Ατυχημάτων κατά 16% και μείωση παθόντων από Τροχαία Ατυχήματα κατά 16%.

Επίσης ενισχύουμε την προστασία κατά του εγκλήματος με ολοκληρωμένα προγράμματα αστυνόμευσης σε ολόκληρη την επικράτεια. Παγιώσαμε και επεκτείναμε το θεσμό των πεζών και εποχούμενων περιπολιών σε όλη τη χώρα. Οι πεζές περιπολίες εφαρμόζονται ήδη σε ημερήσια βάση (πρωί –απόγευμα στην Αττική, στη Θεσσαλονίκη και στις πρωτεύουσες των νομών), οι δε εποχούμενες περιπολίες πραγματοποιούνται καθημερινά σε 24ωρη βάση μέχρι και στον τελευταίο οικισμό της Χώρας. Εισαγάγαμε το θεσμό του «Αστυνομικού της Γειτονιάς» με στόχο σύντομα η εφαρμογή του να επεκταθεί σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ προετοιμάζουμε την εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος «Κινητών Αστυνομικών Σταθμών» με σκοπό να επιλαμβάνονται σε όλα τα αστυνομικά συμβάντα και να εξυπηρετούν επιτόπου τους πολίτες.

33. Μετατρέψαμε την «Ελλάδα της ανασφάλειας» στην «ισχυρή Ελλάδα της αυτοπεποίθησης»

Στην περίοδο που διέρρευσε, η Ελλάδα έκλεισε οριστικά το κεφάλαιο της διαχρονικής ανασφάλειας, της αδύνατης και αδύναμης χώρας, της «ψωροκώσταινας», που υπήρξε το χαρακτηριστικό σύνδρομο που την συνόδευε από την εγκαθίδρυση του νεοελληνικού κράτους. Από την ανασφάλεια πέρασε στην ισχυρή θέση. Έκλεισε, έτσι, ένα ιστορικό κεφάλαιο. Πέρασε, σε ό,τι αφορά στη διεθνή της θέση, στην «παγκόσμια ζώνη σταθερότητας, δημοκρατίας και ευημερίας» ανάμεσα στις 25 περισσότερο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου με συμμετοχή σε όλους τους διεθνείς θεσμούς και κυρίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ελληνική εξωτερική πολιτική των μίζερων χειρισμών και στενών αντιδράσεων, έγινε η πολιτική των οραματικών στόχων. Γίναμε έτσι «ισχυροί» όχι κλεινόμενοι στον εαυτό μας αλλά ανοιγόμενοι στον κόσμο και στις διεθνείς προκλήσεις.

Η νέα αυτοπεποίθηση επέτρεψε:

- να προβάλουμε μία εξωτερική πολιτική αρχών και δικαίου, αναδεικνύοντας την Ελλάδα ως «δύναμη σταθερότητας, ειρήνης, συνεργασίας και ολοκλήρωσης» στο περιφερειακό και ευρύτερο διεθνές σύστημα.
- να περάσουμε από τα συγκρουσιακά πρότυπα εξωτερικών σχέσεων σε «συνεργασιακά πλαίσια συνέργειας» με όλες τις χώρες σπάζοντας οριστικά το φαύλο κύκλο της ανασφάλειας.

34. Οδηγήσαμε την Ελλάδα του «υστερικού, φοβικού εθνικισμού» στην Ελλάδα της «εθνικής αποτελεσματικότητας»

Η Ελλάδα και η εξωτερική της πολιτική έπαψαν να είναι δέσμιοι ενός «υστερικού, πρωτόγονου, φοβικού εθνικισμού» που διαιώνιζε προβλήματα, κρίσεις, αδιέξοδα. Από την αδιέξοδη αυτή κατάσταση περάσαμε στην εξωτερική πολιτική και στο λόγο «της εθνικής αποτελεσματικότητας», της επίλυσης των προβλημάτων, της προώθησης των εθνικών συμφερόντων. Περάσαμε στην Ελλάδα των ανοιχτών οριζόντων και προοπτικών. Σε μία Ελλάδα που μπορεί πια να μη φοβάται τον «έξω κόσμο», το «άλλο», το διαφορετικό. Που μπορεί να συνδιαλέγεται και να διαπραγματεύεται με εμπιστοσύνη και αυτοπεποίθηση με γείτονες, φίλους και εταίρους. Από μία Ελλάδα εσωστρεφή και έγκλειστη σε μία Ελλάδα της εξωστρέφειας. Περάσαμε από μία Ελλάδα που αρεσκόταν «στα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα» στην Ελλάδα που μπορεί να δέχεται ότι «εθνικό είναι ό,τι είναι αληθινό».

Διαμορφώσαμε, έτσι, ένα «νέο πατριωτισμό» που δεν εμπνέεται μόνο από το παρελθόν αλλά προσβλέπει και δημιουργεί ένα νέο μέλλον για την Ελλάδα.

35. Από την «Ελλάδα της περιφέρειας» δημιουργήσαμε την «Ελλάδα του Ευρωπαϊκού κέντρου»

Στα τελευταία οκτώ χρόνια, η Ελλάδα της «Ευρωπαϊκής περιφέρειας» έγινε η ισχυρή χώρα του «Ευρωπαϊκού κέντρου», του εσωτερικού πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρά την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 1981, η Ελλάδα αντιμετωπιζόταν ως μία «Βαλκανική, περιφερειακή χώρα» στην Ευρώπη που δεν μπορούσε να συνεισφέρει ουσιαστικά στο εγχείρημα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Χρειάστηκε η Ευρωπαϊκή πολιτική και στρατηγική, το πρόγραμμα, οι στόχοι και η επιμονή μας για να μετατρέψουμε την Ελλάδα σε μία «Ευρωπαϊκή χώρα στα Βαλκάνια».

Η θέση της χώρας στον εσωτερικό πυρήνα και κέντρο της Ένωσης αποτυπώνονται:

- στη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωζώνη, στο ενιαίο νόμισμα – Ευρώ,
- στη σύμπραξή της στις διαδικασίες για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής άμυνας,
- στη συμμετοχή της στις διαδικασίες για την ελεύθερη διακίνηση προσώπων (καθεστώς Σένγκεν).

Η Ελλάδα είναι ανάμεσα στις εννέα χώρες της Ένωσης που συμμετέχουν σε όλες τις διαδικασίες ενοποίησης χωρίς εξαιρέσεις.

36. Οδηγήσαμε την Ελλάδα «των ιστορικών εκκρεμοτήτων» στην Ελλάδα της σταθερότητας και της ολοκλήρωσης

Η Ελλάδα, ως ισχυρή χώρα, έκλεισε μεγάλες ιστορικές εκκρεμότητες υπαρξιακού χαρακτήρα για την πορεία του ελληνισμού. Έτσι, μεταξύ άλλων:

- Οδηγήσαμε την Κύπρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως πλήρες μέλος, επιταχύνοντας έναν εθνικό στόχο που πολλοί θεωρούσαν ανέφικτο. Η ένταξη της Κύπρου συνιστά, με τις αυτονόητες συνέπειες και προεκτάσεις, τον καταλυτικό παράγοντα για τη σταθερότητα, ασφάλεια και ευημερία της νήσου, για την επίλυση του πολιτικού προβλήματος και την ασφάλεια του ελληνισμού γενικότερα.
- Ομαλοποιήσαμε και αναπτύξαμε τις σχέσεις μας με όλους τους γείτονες μας μετά από μία αιματηρή περίοδο για τα Βαλκάνια. Η Ελλάδα είναι ο σημαντικότερος εταίρος των Βαλκανικών χωρών στην

προσπάθειά τους για σταθεροποίηση, εκδημοκρατισμό, ανάπτυξη και τελικά ενσωμάτωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Ανοίξαμε, με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, τη διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» της Τουρκίας αλλά και των προβλημάτων με τη χώρα αυτή. Τα προβλήματα που μέχρι χτες αντιμετωπίζαμε μόνοι μας, τώρα έχουν καταστεί προβλήματα που απασχολούν το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

37. Μετατρέψαμε την Ελλάδα της διεθνούς απραξίας στην Ελλάδα των διεθνών πρωτοβουλιών και δράσης

Η Ελλάδα έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε ενεργό συντελεστή του ευρύτερου διεθνούς συστήματος. Το γεωγραφικό πεδίο, το θεματικό περιεχόμενο και η agenda της εξωτερικής πολιτικής έχουν διευρυνθεί σημαντικά. Η έμμονη ενασχόληση με πακέτο περιορισμένων θεμάτων έδωσε τη θέση της σε μία δυναμική εξωτερική πολιτική που καλύπτει και ενασχολείται με το σύνολο των παγκόσμιων προβλημάτων. Έτσι, η Ελλάδα διαδραματίζει σήμερα ρόλο:

- Στην αποκατάσταση και διατήρηση της ειρήνης παγκοσμίως. Η χώρα θεωρείται ως η πρώτη χώρα σε ό,τι αφορά στη συμβολή των διαδικασιών διατήρησης της ειρήνης (peacekeeping operations).
- Στις παγκόσμιες διαδικασίες για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της «αειφόρου ανάπτυξης».
- Στην παγκόσμια αναπτυξιακή προσπάθεια για την καταπολέμηση της φτώχειας και της σμίκρυνσης του αναπτυξιακού χάσματος παγκοσμίως, συνεισφέροντας για τον σκοπό αυτό οικονομική και ανθρωπιστική βοήθεια, τεχνογνωσία, διοικητική υποστήριξη. Ενδεικτική από την άποψη αυτή είναι η συνεισφορά της Ελλάδας για την ανάπτυξη των Βαλκανίων.
- Στις διαδικασίες οικοδόμησης ενός δημοκρατικού συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης με επίκεντρο τον ΟΗΕ και την επικράτηση των θεμελιωδών αρχών του διεθνούς δικαίου, της πολυμερικότητας και της ανθρωπιστικής δράσης.

- Στην προσπάθεια για τη συνάντηση και το διάλογο διαφορετικών πολιτιστικών μορφωμάτων για μεγαλύτερη αλληλοκατανόηση και συνεργασία σε παγκόσμια κλίμακα.

Με όλες αυτές τις εξελίξεις:

- Η αντίληψη ότι η Ελλάδα είναι το υποκείμενο διεθνών πιέσεων και εκβιασμών έπαψε να υπάρχει. Αντικαταστάθηκε από την αίσθηση ότι η Ελλάδα είναι χώρα που απολαμβάνει διεθνούς αξιοπιστίας σεβασμού και αναγνώρισης.
- Το θέμα της εξωτερικής ασφάλειας και ανεξαρτησίας της χώρας έπαψε, σε σημαντικό βαθμό, να αποτελεί αμφιλεγόμενο σημείο της πολιτικής συζήτησης και αντιπαράθεσης. Η εξωτερική ασφάλεια της χώρας θεωρείται τώρα ως ουσιαστικά κατοχυρωμένη.